

MILJÖUTSKOTTETS BETÄNKANDE 21/2010 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om Bottenhavets nationalpark

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 8 september 2010 en proposition med förslag till lag om Bottenhavets nationalpark (RP 103/2010 rd) till miljöutskottet för beredning.

Lagmotion

I samband med propositionen har utskottet behandlat följande lagmotion:

— LM 55/2010 rd — Pertti Hemmilä /saml m.fl.; Lag om Bottenhavets nationalpark

Utlåtande

I enlighet med riksdagens beslut har jord- och skogsbruksutskottet lämnat utlåtande i ärendet (JsUU 29/2010 rd), som återges efter betänkandet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- miljöminister Paula Lehtomäki
- miljöråd Jukka-Pekka Flander och regeringsråd Satu Sundberg, miljöministeriet
- planerare Sami Heikkilä, försvarsministeriet
- överinspektör Timo Halonen, jord- och skogsbruksministeriet
- enhetschef Esko Gustafsson och fiskerichef Kari Ranta-aho, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Egentliga Finland
- specialplanerare Jouko Högmänder, Forststyrelsen

- professor Vesa Majamaa, Helsingfors universitet
- jaktchef Antti Impola, Satakunta jaktvårdsdistrikt
- jaktchef Mikko Toivola, Egentliga Finlands jaktvårdsdistrikt
- biträdande stadsdirektör Kari Hannus, Björneborgs stad
- stadsgeodet Juhani Korpinen, Raumo stad
- stadsdirektör Kari Koski, Nystads stad
- landskapsdirektör Pertti Rajala, Satakunta förbund
- planeringsdirektör Heikki Saarento, Egentliga Finlands förbund
- ombudsman Vesa Karttunen, Centralförbundet för fiskerihushållning
- jurist Tommi Siivonen, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
- kommunikationschef Klaus Ekman, Jägarnas centralorganisation
- yrkesfiskare Heikki Salokangas, Finlands Yrkesfiskarförbund FYFF rf
- styrelseordförande Johan Åberg, Finlands Fiskodlarförbund rf
- naturvårdsexpert Tapani Veistola, Finlands naturskyddsförbund rf
- chef för juridiska ärenden Ulla-Maija Moisio, Industrins Kraft Abp
- fiskare Seppo Lamberg.

Dessutom har skriftligt utlåtande lämnats av

- WWF Finland
- Kalannin seudun riistanhoitoyhdistys
- Uudenkaupungin Urheilumetsästäjät ry

— Yhtymä Vakka-Suomen Luonnonystävät.

PROPOSITIONEN OCH LAGMOTIONEN

Regeringens proposition

Regeringen föreslår en lag om Bottenhavets nationalpark. Genom nationalparken skyddas ett ca 160 km långt havsområde i nord-sydlig riktning med tillhörande skärgård i Bottenhavet samt vissa områden vid kusten. Områdena i nationalparken består till största delen av statens allmänna vattenområden och en del av dem ingår i Europeiska gemenskapens nätverk Natura 2000. Markområdena i nationalparken ingår både i nätverket Natura 2000 och i nationella naturskyddsprogram, främst det riksomfattande strandskyddsprogrammet.

Det föreslagna området för Bottenhavets nationalpark ägs av staten och har en areal på ca 91 200 ha. Av arealen är ca 1 542 ha statligt ägda markområden, ca 4 748 ha statsägda privata vattenområden och ca 84 910 ha statens allmänna vattenområden. När nationalparken har inrättats ska ca 1 200 ha som ägs av Raumo stad införlivas med nationalparken.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt.

Lagmotion

I lagmotion LM 55/2010 rd föreslås det att Nystadsregionen ska undantas från den föreslagna nationalparken i Bottenhavet och att parkens södra gräns ska gå vid Rihtniemi-Santakari.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmän motivering

Sammanfattningsvis anser utskottet att propositionen är behövlig och motiverad. Utskottet tillstyrker lagförslaget, men med följande anmärkningar och ändringsförslag.

Bakgrund

Det finns fyra nationalparker inom Finlands havsområden: Östra Finska vikens, Ekenäs skärgårds, Skärgårdshavets och Bottenvikens nationalparker. Det betyder att det för tillfället inte finns en enda nationalpark på ett ca 600 kilometer långt avsnitt av Bottniska viken. Statsminister Matti Vanhanens andra regering utfäste sig i sitt program (19.4.2007) att se på vilka möjligheter det finns att inrätta en nationalpark i Bottenhavet. Miljöministeriet gav Forststyrelsen i uppdrag att göra en utredning om saken¹. Den överlämnades den 17 december 2008. Forststy-

relsen beslutade föreslå en nationalpark bestående huvudsakligen av tio områden inom nätverket Natura 2000 vid havskusten och i skärgården utanför Satakunta och Nystadsregionen. I Forststyrelsens modell till nationalpark ingår ett omfattande samverkansområde; statens mark- och vattenområdet inom det området skulle redan i sig ha kunnat utgöra en nationalpark i egentlig mening. Det föreslogs att jakt och fiske får bedrivas i nationalparken enligt samma principer som i de övriga nationalparkerna i södra Finland. I nationalparken ska enligt Forststyrelsens förslag inte få bedrivas vare sig fiskodling eller någon annan motsvarande produktiv verksamhet.

Statsrådet fattade vid sitt 200-årsjubileumssammanträde den 2 oktober 2009 ett principbeslut om att inrätta Bottenhavets nationalpark. I motiven konstateras det att skyddet av Östersjön hör till de absoluta prioriteringarna i regeringens miljöpolitik. Med beslutet vill man rätta till bristerna i det nuvarande nätverket av havsnatio-

¹ Forststyrelsens utredning, ärende nr 5760/620/2008.

nationalparker. I motiven poängterade regeringen vidare hur viktigt det var att nationalparken har en tillräckligt lång syd-nordlig sträckning från Nystadsregionen ända till Satakunta, med tanke på såväl artskyddet som uppföljningen och forskningen kring klimatförändringar och andra förändringar i miljön.

Statsrådet gav miljöministeriet i uppdrag att fortsätta beredningen av en nationalpark utifrån Forststyrelsens och Satakuntaliittos utredningar. Efter principbeslutet ordnade miljöministeriet en omfattande runda förhandlingar, samråd och informationsmöten i Bottenhavsområdet. Utifrån responsen och målen i statsrådets principbeslut beredde miljöministeriet en proposition med förslag till lag om Bottenhavets nationalpark.

Hur Bottenhavets nationalpark har avgränsats

I propositionen har nationalparken på naturvetenskapliga grunder avgränsats till statens allmänna vattenområden. Merparten av nationalparkens ca 160 kilometer långa nord-sydliga sträckning hamnar på öppna havet. Parken föreslås bli avgränsad huvudsakligen till grunda havsområden med ett djup på mindre än 25 meter, där havets produktivitet och därmed också biodiversiteten är som störst. Längre in omfattar skyddet precis som i våra övriga nationalparker i havsområdet huvudsakligen skärgårdsnatur och skärgårdslandskap och ställvis havsvikar eller älvmynningar med ett rikt fågelliv. Gränserna för nationalparken innesluter också åsformationer och sandbankar under vatten som hotas av sandtäkt och moränbottnar som är viktiga lekplatser för vilda fiskbestånd. Vilt- och fiskeriforskningsinstitutet framhåller att den tilltänkta nationalparken omfattar områden som är absolut centrala inte minst för strömmingens fortplantning.

Regeringens proposition avviker från Forststyrelsens utredning på den punkten att den till exempel inte anger gränser för något samverkansområde som sträcker sig djupt in i den mellersta och inre skärgården och innesluter privata

områden. Dessutom har miljöministeriet i beredningsfasen utifrån förhandlingar med experter på jord- och skogsbruksministeriets fiske- och viltavdelning undantagit omkring 12 000 hektar av statens allmänna vattenområden från parken på kustsidan. De anses lämpa sig för fiskodling. I de vattenområden som föreslås bli införlivade med en nationalparken och där fiskodling i framtiden kommer att vara förbjuden förekommer ingen fiskodling ens nu.

Egentliga Finlands förbund, kommunerna i området, fiskerinäringen och jägarna har, trots att Forststyrelsens förslag betyder en snävare avgränsning än regeringens, opponerat sig mot att nationalparken utsträcks ända till Nystadsregionen. Utskottet anser att olika intressen redan i beredningen av Bottenhavets nationalpark som helhet betraktad har vägts in på ett sådant sätt att det har varit möjligt att samordna till exempel skäligena möjligheter för fiskodling i framtiden och kraven på ett tillräckligt stort område med tanke på skyddet av biodiversiteten.

Utskottet poängterar att Bottenhavets nationalpark till sin natur och sina utgångspunkter skiljer sig från våra andra havsnära nationalparker. Bottenhavets nationalpark kommer med de dimensioner som regeringen föreslår att vara Finlands första verkliga havsnationalpark. Genom att inrätta nationalparken kommer ett representativt och långsträckt nord-sydligt område av havet och den yttre skärgården i Bottniska viken att omfattas av permanent skydd som på ett betydelsefullt sätt värnar de hotade ekosystemen i Östersjön. Vegetationsbältet inom området övergår från hemiborealt till borealt. Också vattnets salinitet minskar märkbart ju längre norrut man förflyttar sig. Utskottet anser att denna gradvisa förvandling är viktig för nationalparkens representativitet. Därför är det nödvändigt att Bottenhavets nationalpark innesluter hela det föreslagna området från Nystadsregionen till Satakunta. För att trygga villkoren för yrkesfisket och en del andra verksamheter föreslås det däremot ändringar i lagförslaget utan att skyddsmålen behöver skrivas ner.

De viktigaste ändringsförslagen

Utskottet har beslutat föreslå vissa ändringar utifrån en omfattande utfrågning av sakkunniga och med särskild hänsyn till att det viktigaste med att inrätta nationalparken är att skydda det unika havsområdet i Östersjön och att samtidigt trygga möjligheterna för lokala yrkesfiskare att bedriva sin näring. De här intressena har sammanjämkats i utskottets förslag till ändringar.

Utskottets viktigaste ändringsförslag är i förening med regeringens förslag följande:

1. Att trygga möjligheterna till yrkesfiske och fritidsfiske,
2. att tillåta säljakt enligt principen om hållbar användning för att minska skadorna för yrkesfisket,
3. att ta hänsyn till aktiviteterna inom försvarsmaktens skjutområde Reila och
4. att möjliggöra för kärnkraftverket i Olkiluoto att leda sitt kylvatten också i framtiden.

Bottenhavets nationalpark är ett vidsträckt område och föremål för många olika slag av utvecklingsintressen. Det behövs en bred samarbetsgrupp för Bottenhavets nationalpark med uppgift att samordna inte minst fiskeintresset och andra sätt att använda nationalparken med olika andra intressegruppers aktiviteter. Följaktligen bör miljöansvarsområdet inom Egentliga Finlands NTM-central genast i början tillsätta en samarbetsgrupp för olika intressenter (till exempel Forststyrelsen, försvarsmakten, naturvårdsorganisationerna och yrkesfiskarna) med Ekenäs skärgårds nationalpark som modell. Samma förfarande föreslås i regeringens proposition med förslag till Sibbo storskogs nationalpark (RP 324/2010 rd).

Syftet med att inrätta Bottenhavets nationalpark

Bottenhavets nationalpark inrättas för att skydda naturen under vattenytan på öppet hav, skärgård och kobbar, kustens våtmarker och de arter som förekommer där och för att vårda deras naturliga omgivning, för att bevara natur- och kulturarvet och intresset för naturen, för undervisning och forskning och för uppföljning av för-

ändringar i miljön. Vidare vill man trygga ett livskraftigt yrkesfiske genom att arbeta för att skydda och återuppliva naturliga fiskbestånd och reglera djurbestånd som är skadliga för fisket.

Jämfört med Finlands övriga havsnära nationalparker är Bottenhavets nationalpark unik med tanke på skyddet av naturtyper under vatten, som sandrev och sandbankar och de naturliga fiskbestånd och andra arter som förekommer där. I de tidigare inrättade nationalparkerna har skyddet huvudsakligen gällt skärgårdsnatur och skärgårdslandskap ovan vatten och kulturmiljöer.

Det havsområde som föreslås bli inrättat som nationalpark är lämpligt för uppföljning av klimatförändringen och andra förändringar i miljön. I det långsträckta syd-nordliga området möts många sydliga arters nordligaste förekomster och nordliga arters sydligaste förekomster. Arter som befinner sig på den yttersta gränsen för sin utbredning reagerar lätt på förändringar i miljön och är därför bra indikatorarter för miljöförändring. I Bottniska viken har man till exempel helt nyligen påträffat smaltång (*Fucus radicans*), en nordligare smalbladig art av den också i syd allmänt förekommande blåstången (*Fucus vesiculosus*). Den klassificeras numera som en art för sig. Bottenhavet är ännu så länge ett klart renare havsområde än Finska viken och Skärgårdshavet och lämpar sig också därför som uppföljnings- och referensområde för miljöförändringar. Men utmed Satakuntas kuster finns det hamn- och industriverksamhet och ett kärnkraftverksområde i Olkiluoto, medan Nystadsregionen har fiskodlingar. Nationalparken lämpar sig bra för uppföljning av och prognoser om deras miljökonsekvenser.

Bottenhavets nationalpark är för tillfället den bästa representanten för mångfalden i den akvatiska naturen i Östersjön och kompletterar på ett betydelsefullt sätt skyddet av de hittills bristfälligt värnade och hotade marina ekosystemen i Östersjön. Med tanke på skyddet av undervattensnaturen i hela Östersjön är området ett av de mest betydelsefulla skyddsobjekten.

Hur naturturismen kan utvecklas

Trots att Bottenhavets nationalpark till största delen ligger på öppna havet finns det många ställen där naturturismen kan utvecklas. Det finns flera intressanta turistobjekt inom nationalparken som först har börjat utvecklas eller där potentialen för turism inte alls har tagits i anspråk. Som exempel kan nämnas fästningen Katanpää i Gustavs och Isokari fyrholme, Säppi fyrholme i Luvia och Oura skärgård i Sastmola.

När nationalparken har inrättats ska omkring 2 500 hektar (förslaget 1 200 hektar) områden som ägs av Raumo stad införlivas med parken på frivillig väg. I de områdena ingår Kylmäpihlaja fyr och fästningen Kuuskajaskari. De områden som ägs av Raumo stad är lättnåbara och uppfyller utan vidare parkbesökarnas förväntningar på service och friluftsliv. Områdena besitter särskilda naturvärden och exempel på kulturarv och tjänar samtidigt som bas för turistfärder ut i yttersta skärgården. Att införliva Raumo stads områden med nationalparken är ett bra regionalt instrument för att styra verksamhet som sliter på naturen till områden som tål slitage, för man har redan i flera års tid byggt upp servicefunktioner och infrastruktur för nationalparken i Raumo skärgård. I samråd med Forststyrelsen har man på förhand försäkrat sig om att det fortsatta genomförandet är förenligt med målen för nationalparken.

Det finns betydande turisttjänster också utanför Bottenhavets nationalpark som kan stödja sig på nationalparken genom att indirekt utnyttja parkens attraktionsfaktorer och positiva varumärke. Genom bättre samarbete mellan landshapsförbund, kommuner, företagare, föreningar och Forststyrelsen har Bottenhavets nationalpark goda chanser att bli ett betydelsefullt mål för naturturism i vissa områden. Det gäller att se till att Forststyrelsen har adekvata resurser för att utveckla Bottenhavets nationalpark, understryker utskottet.

Hur fisket kan tryggas

Regeringen har som mål att skydda framför allt den marina biodiversiteten med tillbörlig hänsyn till målet att skydda och bevara de naturliga

fiskbestånden och den vägen också det traditionella kust- och havsfisket och att utveckla det. Enligt 1 § 2 mom. i lagförslaget är syftet med att inrätta Bottenhavets nationalpark att trygga bl.a. ett livskraftigt yrkesfiske genom att bidra särskilt till att skydda och återuppliva de naturliga fiskbestånden och reglera djurbestånd som är skadliga för fisket. Att tillåta ett hållbart fiske i Bottenhavets nationalpark är inte till skada för skyddsmålen för nationalparken.

Enligt detaljmotiven är avsikten att tillåta fiske i nationalparken och, för att trygga fiskenäringen, att skapa förutsättningar också för att inom själva nationalparken reglera djurbestånd som är skadliga för näringen. Att parken inrättas kan också förbättra villkoren för yrkesfisket i och med att viktiga fortplantningsområden för fisk skyddas mot till exempel grustäkt och vindkraftsbyggande. För att bevara och utveckla fisket är det positivt att områden där de naturliga fiskbestånden lever och fortplantar sig skyddas för tryck på förändringar utifrån.

Nationalparken möjliggör ett fortsatt hållbart fiske inom området. Enligt 4 § i lagförslaget ska fiske trots fridlysningsbestämmelserna i 13 § i naturvårdslagen vara tillåtet i Bottenhavets nationalpark. Enligt propositionsmotiven (s. 9) betyder det rent konkret att både yrkes- och rekreativfiske i nationalparken får fortgå som hittills. I 6 § i lagen om fiske sägs det att varje i Finland varaktigt bosatt medborgare i en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet har rätt att bedriva fiske utan särskilt fisketillstånd. Utskottet hänvisar till jord- och skogsbruksutskottets utlåtande och framhåller att det nya nationalparksområdet i Bottenhavet enligt motiven till 2 § i lagförslaget ska bli en skyddsområdesfastighet. Det betyder att nationalparken inte längre är ett allmänt vattenområde utan ett fastighetsområde som förvaltas av Forststyrelsen. För att få fiska i nationalparken krävs det särskilt tillstånd från Forststyrelsen.

Det är nödvändigt att precisera 4 § på den punkten att det ska vara tillåtet att bedriva både fritidsfiske och yrkesfiske i nationalparken enligt bestämmelserna i lagen om fiske utan att man ska behöva skaffa tillstånd av Forststyrelsen.

sen. Denna administrativa ändring av vattenområdena som gäller fiske får inga skadliga verkningar för nationalparkens skyddsvärden. Det är en nödvändig precisering med tanke på syftet i propositionsmotiven att skriva in en hänvisning till 6 § i lagen om fiske i 4 § i lagförslaget. Följaktligen kommer utskottet längre fram att föreslå att 4 § preciseras så att fiske enligt lagen om fiske fortsatt är möjligt.

Fritidsfiskarna är en av de viktigaste grupperna av naturturister; fler än 1,8 miljoner finländare har ju fritidsfiske som hobby. Det är påkallat att underlätta för fisketurismen när man utvecklar näringsverksamheten i nationalparken och att se ett hållbart fritidsfiske som en attraktionsfaktor för nationalparken. Många områden inom den blivande nationalparken har goda chanser att bli mål för naturturism.

Rätten att få röra sig och ta i land i Bottenhavets nationalpark

Enligt 1 § 2 mom. i lagen om Bottenhavets nationalpark är ett av syftena med att inrätta parken att trygga ett livskraftigt yrkesfiske. Syftet i 1 § är betydelsefullt för undantagen från fridlysningsbestämmelserna om nationalparken i 14 och 15 § i naturvårdslagen. Utifrån 14 § 1 mom. i naturvårdslagen är trots 13 § sådana åtgärder tillåtna i nationalparker som en ändamålsenlig skötsel och användning av området förutsätter och som inte äventyrar de syften för vilka området inrättades. Det möjliggör för fiskare att röra sig i området i samband med fiske och i princip också att ta i land för att ta hand om sina bragder eller för något annat syfte som är nödvändigt för att bedriva fiske och tillgodose deras behov av baser.

Genom fridlysningsbestämmelser som gäller nationalparken kan rätten att röra sig i området begränsas utifrån 18 § i naturvårdslagen förutsatt att det krävs för att bevara djurlivet eller växtlivet i området. Det kan visa sig nödvändigt att begränsa rätten att röra sig och ta i land i tid och rum i några värdefulla och känsliga områden för fågellivet till exempel i häckningstider. Det finns emellertid inte några sådana områden ute på öppna havet, där en stor del av Botten-

havsfisket äger rum. Begränsningar i rätten att röra sig i området ska bedömas mot störningarnas verkliga konsekvenser för nationalparkens skyddsvärden. Eventuella områden med begränsningar ska kartläggas och anges i en skötsel- och nyttjandeplan som Forststyrelsen lägger upp i samarbete med fiskare och andra parter i området. Skötsel- och nyttjandeplanen för nationalparken fastställs av miljöministeriet. Utifrån en fastställd skötsel- och nyttjandeplan meddelas en ordningsstadga för Bottenhavets nationalpark där eventuella områden med begränsningar i tid och rum anges på en karta. I nationalparken i Bottenhavet kommer det inte att vara möjligt att bedriva fiskodling eller så kallad vattenkultur. Däremot är det fritt fram att röra sig genom nationalparksområdet till fiskodlingsanläggningar utanför parken. När samarbetsgruppen lägger upp en skötsel- och nyttjandeplan för nationalparken bör den se på fiskodlarnas behov av att röra sig och ta i land inom parken och deras möjligheter att utnyttja serviceområdena i parken för sitt behov av underhåll och baser och för andra tillfälliga behov.

Jakt och reglering av djurbestånden

Utifrån fridlysningsbestämmelserna i 13 § i naturvårdslagen är det i princip förbjudet att jaga djur i en nationalpark. Men med hänsyn till parkens syfte och natur finns det undantag från huvudregeln i lagförslaget. Lagförslagets 5 § tillåter jakt av gråsäl inom Bottenhavets nationalpark. Det är viktigt att gråsälsbeståndet kan regleras och beståndens status tryggas trots att det handlar om en nationalpark, för frt ökade gråsälsbeståndet är ett av de största problemen för yrkesfisket i området. Det är angeläget att också till denna del se till att målen för ett livskraftigt yrkesfiske i 1 § kan nås i praktiken.

Gråsälsbeståndet regleras enligt den allmänna skötselplanen för sälbeståndet i Östersjön som utgår från ett livskraftigt bestånd som sköts så att det kan utnyttjas på ett allsidigt och hållbart sätt. Detta förslag om kontrollerad jakt utifrån skötselplanen för sälbeståndet inverkar inte negativt på nationalparkens skyddsvärden.

Den tydligaste principiella handlingsmodellen i fråga om säljakt är att gråsäl fortfarande får jagas i Bottenhavets nationalpark på så sätt att jaktvårdsdistriktet (från och med den 1 mars 2011 Finlands jaktcentral) beviljar tillstånd inom en kvot som jord- och skogsbruksministeriet godkänner och i enlighet med skötselplanen för sälar. Utskottet föreslår längre fram att lagförslaget preciseras så till vida att jakt på gråsäl fortsatt är tillåten enligt jaktlagen och att säl får jagas i Bottenhavets nationalpark exakt på samma sätt som i områden utanför parken.

På villkoren i 1 mom. får också storskarvsbestånden regleras i nationalparken med tillstånd av Forststyrelsen. Den föreslagna bestämmelsen behövs för att trygga yrkesfiskets fortbestånd om bestånden av storskarv stärks.

Det är i princip förbjudet att jaga vattenfågel i nationalparkerna. Men i havsnära nationalparker kan jakt vara tillåten på andra villkor än i nationalparker på fastlandet i södra Finland. Därmed är det möjligt att tillåta jakt på sjöfågel i Bottenhavets nationalpark i vissa delar som är belägna inom statens allmänna vattenområden. Utifrån 5 § 2 mom. tillåts höstjakt på sjöfågel med tillstånd av Forststyrelsen på fyra allmänna kobbar i parken: Harmaaletot i Nystad, Bokreivi i Raumo, Räyhät i Björneborg och Kasalabodan i Sastmola.

Vad gäller reglering av mufflon på Säppi, vit-svanshjort och andra främmande, skadliga eller alltför talrika arter och inte minst drev av älg och andra former av reglering av bestånden hänvisar utskottet till vissa reformer i samband med en ändring i naturvårdslagen (58/2011) som regleringen av djurbestånden i parken bygger på och som möjliggör för Forststyrelsen att reglera bestånden. Möjligheten att gallra ut älgindivider enligt den föreslagna 15 § 1 mom. 3 punkten behövs som en utväg om älgbeståndet i nationalparkerna växer snabbt eller om älgarna i i betydligt större utsträckning än förr börjar söka sig till nationalparkerna.

Ett av de särskilda syftena med nationalparken är att se till att det värdefulla beståndet av havsfåglar på området bevaras. Det är nödvändigt att decimera småvilt som är skadliga för

skärgårdsfåglar, som mink och mårhund, inom nationalparken. För att skydda de känsliga bestånden av havsfågel bör skadligt småvilt i samarbete med jägare effektivt fångas in i Bottenhavets nationalpark efter modell av Skärgårdshavets nationalpark.

Särskilda begränsningar i rätten att röra sig

Försvarsmakten har ett visst behov av området kring Reila i Bottenhavets nationalpark för att upprätthålla Finlands försvarsberedskap. I närheten av nationalparken finns Reila skjut- och övningsområde som är viktigt för försvarsmakten och som gör att rätten att röra sig inom en del av nationalparken kan behöva begränsas i förekommande fall. Genom fridlysningsbestämmelser som gäller nationalparken kan rätten att röra sig i området allmänt begränsas utifrån 18 § i naturvårdslagen, men bara om det krävs för att bevara djurlivet eller växtlivet i området. I detaljmotiven längre fram föreslår utskottet att rätten att röra sig i Bottenhavets nationalpark ska kunna begränsas av försvars- och säkerhetshänsyn.

Försvarets skjut- och övningsverksamhet kan få effekter som delvis inkräktar på nationalparken. Det förekommer skjutövningar i Reilaområdet under 20—30 veckor per år. Eldställningarna i området ligger i spetsen av udden Kyhkäränokka och skjutriktningen är mot väst. Det farliga området vid skjutningar bildar en sektor som sträcker sig omkring 30 kilometer ut från eldställningarna och som varierar i omfattning beroende på vilket vapenslag som används. Rätten att röra sig i skjutsektorn måste begränsas av säkerhetsskäl medan skjutningar pågår. Det finns inga målområden inom nationalparken, men det är inte uteslutet att projektiler kan slå ner inom parken.

Försvarsmakten planerar att utföra miljöundersökningar i Reila 2012. Det är bra att försvarsmakten förbinder sig att klarlägga vilka effekter projektiler, sprängämnen och sprängningar har för havsmiljön. En undersökning av miljökonsekvenserna och miljöriskerna för havsmiljön gjordes 2010 i havsmiljön kring skjut- och övningsområdet i Lochteå. Resultaten gav inte bevis på att skjutningarna skulle ha orsakat mil-

jörisker eller miljöförstörelse eller haft några andra betydande miljökonsekvenser heller. Det är viktigt att effekterna av Reila skjutområde för nationalparken fortsatt följs upp och att eventuella skador hindras eller minimeras genom att verksamheten görs så oskadlig som möjligt för nationalparken.

Möjlighet för kärnkraftverket att leda kylvatten

I samband med utfrågningen av sakkunniga dök frågan om hur villkoren för fjärrintag och fjärravledning av kylvatten vid kärnkraftverken i Olkiluoto ska kunna tryggas. Regeringen konstaterar i propositionen att nationalparken inte har några sådana mål som skulle försvåra för kärnkraftsanläggningarna. Förslaget om en fjärde kraftverksenhet i statsrådets principbeslut som godkänkts av riksdagen innebär i alla fall att man måste se närmare på miljökonsekvenserna av kärnkraftverken inom det nationellt viktiga energiproduktionsområdet och framför allt konsekvenserna för områdena inom nätverket Natura 2000, eftersom kylvattensvolymerna kommer att öka.

Trots att nationalparken inrättas kommer 65 och 66 § i naturvårdslagen att tillämpas på planläggnings- och tillståndspedurer i anknytning till verksamheten på grund av deras konsekvenser för naturvärdena i områdena i Natura 2000. Utifrån 66 § 2 mom. i naturvårdslagen kan statsrådet besluta i fråga om Naturaområdena att något projekt ska genomföras av ett skäl som är tvingande på grund av ett ytterst viktigt allmänt intresse och det inte finns någon alternativ lösning.

I detaljmotiven längre fram föreslår utskottet att lagen om nationalparken kompletteras med att åtgärder som är nödvändiga för fjärrintag och fjärravledning av kylvatten vid kärnkraftverket i Olkiluoto trots fredningsbestämmelser får vidtas med tillstånd av Forststyrelsen. Det är viktigt att intaget och avledningen av kylvatten flyttas längre ut på det öppna havet, i praktiken utanför nationalparkens omedelbara influensområde, där både kyl- och avledningsförhållandena är

bättre än vid kusten med tanke både på verkets drift och havsskyddet.

Garantier för verksamheten i nationalparkerna

Nationalparkerna och naturskyddsområdena bildar stommen i ett regionalt skyddsnät som avser att bevara de naturobjekt som är mest värdefulla både nationellt och internationellt sett. För en hållbar rekreationsanvändning och naturturism krävs det förbättringar i skyddsområdenas infrastruktur. Det är viktigt för att områdena ska behålla sitt skyddsvärde. När rekreationsanvändningen och turismen ökar behöver naturvärdena samtidigt värnas och då är det av största vikt att förbättra servicen i de skyddade områdena, motverka slitage och styra användningen.

Den allmänna finansieringen av värden och underhållet av naturskyddsområden och nationalparker har ökat på senare år, men det är framför allt enskilda dyra investeringar som syns i finansieringen. Däremot har anslaget för sedvanliga underhållskostnader inte ökat. Ändå har behovet av pengar för underhåll generellt sett kontinuerligt ökat i takt med antalet besökare. Utskottet oroar sig för om underhållsanslagen ska räcka till med beaktande av att besökarna hela tiden blir fler och det kostar att inrätta nya nationalparker. Anslagen bör följaktligen höjas permanent.

Det är särskilt dyrt att vårda havs- och skärgårdsnationalparkerna och att underhålla konstruktioner i dem. Forststyrelsen bedömer i sin rapport att driftskostnaderna för Bottenhavets nationalpark är minst 185 000 euro per år. Kostnaderna för att anlägga parken är också avsevärda. Det är nödvändigt att avsätta tillräckligt generösa ekonomiska resurser för att inrätta Bottenhavets nationalpark för att det inte ska inkräkta på finansieringen av de övriga nationalparkerna.

Detaljmotivering

2 §. *Läge och gränser.* Utskottet föreslår att formuleringarna preciseras. Enligt andra meningen har statens allmänna vattenområden i na-

tionalparken, statens privata vattenområden och statsägd mark märkts ut med färger i kartbilagorna. Efter fastighetsförrättningen kommer det inte längre att finnas några allmänna vattenområden i nationalparken och därför föreslås formuleringen om områden som hör till nationalparken bli ändrad till områden som införlivas med parken. Utskottet vill dessutom precisera andra meningen med att områden märks ut i kartbilagan inte bara med en röd streckad linje utan också med ljusblått.

3 §. Fridlysningsbestämmelser. Utskottet föreslår en teknisk ändring i paragrafen till den del där hänvisas till 15 § 5 punkten i naturvårdslagen, eftersom punkten har ändrats genom en ändring (58/2011) som trädde i kraft den 1 februari 2011. Före lagändringen föreskrevs det i 15 § 5 punkten om undantag enligt tillstånd för att uppföra byggnader och konstruktioner som behövs för renskötseln. Den bestämmelsen är nu flyttad till 15 § 1 mom. 6 punkten.

4 §. Fiske. Utskottet föreslår att paragrafen preciseras med en hänvisning till 6 § i lagen om fiske. Utifrån 2 § i förslaget till lag om Bottenhavets nationalpark består nationalparken av statens allmänna och privata vattenområden och statsägda markområden. När författningen om att inrätta nationalparken har antagits blir det område som hör till nationalparken genom fastighetsförrättning en skyddsområdesenhet för sig och då får de allmänna vattenområden som införlivas med nationalparkens område en annan fastighetsrättslig karaktär. Det inverkar på fisket inom parken. Utan särskilda bestämmelser tillämpas efter fastighetsförrättningen 5 § i lagen om fiske på fiske inom alla vattenområden, dvs. det krävs särskilt tillstånd av Forststyrelsen för fiske. Enligt propositionens motivering har meningen ändå varit att bestämmelserna i lagen om fiske (286/1982), inte bestämmelserna i naturvårdslagen, ska tillämpas på fiske inom nationalparken och på vården av fiskbestånden. Efter det att nationalparken inrättats kommer samma fiskepraxis att gälla inom alla statliga vattenom-

råden i parken som inom allmänna vattenområden (allmän fiskerätt).

Meningen är att områden som ägs av Raumo stad ska införlivas med nationalparken när den blivit inrättad. Det är inte lämpligt att utsträcka den allmänna fiskerätten till sådana områden som ägs av sammanslutningar och som med stöd av 22 § i naturvårdslagen ska införlivas med nationalparken på ett senare stadium, utan i fråga om dem bör 5 § om privata vattenområden i lagen om fiske gälla också i fortsättningen. Utskottet föreslår en precisering av paragrafen också på denna punkt och att den allmänna fiskerätten bara ska gälla statsägda områden i nationalparken.

5 §. Jakt och reglering av djurbestånden. Utskottet vill precisera 5 § med att säljakt i Bottenhavets nationalpark får bedrivas med tillstånd av jaktdistrikten, i förlängningen Finlands jaktcentral, inom ramen för en årlig kvot som jord- och skogsbruksministeriet fastställer enligt den nationella skötselplanen för sälar. Denna ändring gör att situationen för säljakt är oförändrad inom de allmänna vattenområden som införlivas med nationalparken.

Forststyrelsen har fortfarande möjlighet att begränsa rätten att röra sig och ta i land inom nationalparken genom en ordningsstadga om det är nödvändigt för att bevara fauna och flora i området. I förekommande fall kan sådana områden anvisas för säljakt där det inte stör till exempel fåglars häckning, men med hänsyn också till yrkesfiskets intressen i relation till säljakt.

Vidare föreslår utskottet en teknisk justering i 2 mom., alltså att namnet "Bokreivi" ändras till den etablerade talspråkliga formen "Bokreivit".

6 §. Begränsningar i rätten att röra sig i naturskyddsområdet (ny). Utskottet föreslår en ny 6 §. Utanför Bottenhavets nationalpark, inom Pyhäjärvi kommun, ligger Reila skjut- och övningsområde, där bevärningar och reservister får utbildning i att upprätthålla försvarsberedskapen. Skjut- och övningsområdets influens- och riskområde inkräktar delvis på området för Bottenhavets nationalpark; för att undvika oklarhet

behöver det därför i förekommande fall föreskrivas i paragrafen att rätten att röra sig i nationalparken temporärt kan upphävas eller begränsas av försvars- och säkerhetsskäl. Utskottet föreslår en bestämmelse i 2 mom. om att den del där rätten att röra sig är begränsad ska märkas ut i kartbilagorna. Kartbilagorna i propositionen föreslås bli kompletterade med angivelser av de områden där rätten att röra sig kan bli begränsad.

Rätten att röra sig i området är redan nu begränsad genom 15 § i lagen om försvarsmakten (551/2007). För försvarsmaktens aktiviteter är det av säkerhetsskäl nödvändigt att kunna begränsa rätten att röra sig i Reila skjut- och övningsområde också i fortsättningen. Begränsningarna bör vägas in i skötsel- och nyttjandeplanen för Bottenhavets nationalpark.

7 §. Möjlighet för kärnkraftverket att leda kylvatten (ny). Utskottet föreslår en ny 7 §. Kylvattnet vid de två kärnkraftverksenheter i Olkiluoto som för tillfället är i drift tas in och avleds i relativt grunt vatten. Den tredje enheten som är under byggnad och den planerade fjärde enheten kommer att öka värmebelastningen från kylvattnet. Konsekvenserna av den fjärde kraftverksen-

heten för nätverket Natura 2000 har ännu inte bedömts. Det är fullt möjligt att den sammanlagda belastningen från den fjärde enheten och de befintliga enheterna på sikt inverkar negativt på naturvärdena i de områden som ingår i Natura 2000. Trots fridlysningsbestämmelserna i lagen och med hänsyn till bestämmelserna om nätverket Natura 2000 måste det också i Bottenhavets nationalpark med tillstånd av Forststyrelsen gå att vidta sådana åtgärder som är nödvändiga för fjärrintag och fjärravledning av kylvatten.

Lagmotion

Utskottet godkänner lagförslaget enligt betänkandet med ändringar och i övrigt enligt propositionen. Det föreslår därför att lagmotionen förkastas.

Utskottets förslag till beslut

Riksdagen

godkänner lagförslaget och kartbilagorna 1 och 2 med ändringar samt bilaga 3 (Utskottets ändringsförslag) och

förkastar lagmotion LM 55/2010 rd.

Utskottets ändringsförslag

Lag

om Bottenhavets nationalpark

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §
(Som i RP)

2 §
Läge och gränser

Till Bottenhavets nationalpark hör cirka 91 200 hektar statsägda områden i Gustavs, Nys-

tad, Pyhärinta, Raumo, Euraåminne, Luvia, Björneborg och Sastmola kommuner. I de kartor som ingår som bilaga 1—3 till denna lag har *de statliga* allmänna vattenområden *som införlivas med* nationalparken märkts ut med en röd streckad linje *och ljusblått*, statens privata vattenområden med mörkblått och statsägd mark med rött.

3 §

Fridlysningsbestämmelser

På Bottenhavets nationalpark tillämpas vad som i 13—15 § i naturvårdslagen föreskrivs om fridlysning, med undantag av 14 § 1 mom. 6 punkten samt 15 § 1 mom. 6 punkten.

4 §

Fiske

Trots bestämmelserna om fridlysning i 13 § i naturvårdslagen är fiske tillåtet i Bottenhavets nationalpark på statens område enligt vad som föreskrivs i 6 § i lagen om fiske (286/1982).

5 §

Jakt och reglering av djurbestånden

Trots bestämmelserna om fridlysning i 13 § i naturvårdslagen är jakt av gråsäl tillåtet i Bottenhavets nationalpark. I de allmänna vattenområden som införlivas med nationalparken är jakt av gråsäl tillåten enligt vad som föreskrivs i 7 och 10 § i jaktlagen (615/1993).

Höstjakt på sjöfågel är tillåtet enligt förutsättningarna i 1 momentet genom tillstånd av Forststyrelsen på kobbarna Harmaaletot i Nystad, Bo-

kreivit i Raumo, Räyhät i Björneborg och Kasalabodan i Sastmola.

(3 mom. som i RP)

6 § (Ny)

Begränsningar i rätten att röra sig

Rätten att röra sig i delar av Bottenhavets nationalpark kan i förekommande fall förbjudas eller begränsas också på andra grunder än enligt 18 § i naturvårdslagen enligt vad som föreskrivs särskilt om begränsning av den för försvarsmaktens behov.

Den del av nationalparken där rätten att röra sig kan förbjudas eller begränsas utifrån 1 mom. har märkts ut i kartbilaga 1 och 2 till denna lag.

7 § (Ny)

Möjlighet för kärnkraftverket att leda kylvatten

Trots fridlysningsbestämmelserna kan åtgärder som krävs för intag och avledning av kylvatten vid kärnkraftverket i Olkiluoto vidtas i Bottenhavets nationalpark med tillstånd av Forststyrelsen.

8 § (6)

Helsingfors den 1 mars 2011

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Susanna Huovinen /sd
vordf. Pentti Tiusanen /vänst
medl. Christina Gestrin /sv
Timo Heinonen /saml
Rakel Hiltunen /sd
Timo Juurikkala /gröna
Tanja Karpela /cent
Antti Kaikkonen /cent

Timo Kaunisto /cent
Timo Korhonen /cent
Merja Kuusisto /sd
Tapani Mäkinen /saml
Sanna Perkiö /saml
Janne Seurujärvi /cent
Tarja Tallqvist /kd
Pauliina Viitamies /sd

MiUB 21/2010 rd — RP 103/2010 rd

Anne-Mari Virolainen /saml.

Sekreterare var

utskottsråd Jaakko Autio.